

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	— fill.	10 kor.	— fill.
Egy évre	10	Egy évre	16
Fél évre	5	Fél évre	8
Negyed évre	2	Negyed évre	4
Egy óra	1	Egy óra	1
Egyesszám ára 4 fillér.		Egy óra 70	

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **HJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A gerincztelenek pártja.

Irta: **Kósahegyi**

Egykor „nyögte Mátvás bushadát Bécsnek büszke vára.“ De fordult a koczka mióta a Csele patak egy magyar király gyászos hullám sirja lett. Azóta már a magyar nyög a honfi keserűség, a hazafi bánat sulya alatt s reszket a békóban, melyet a német vert rája.

Hazudnám, ha állitanám, hogy a németet egy izem is szereti. Azt hallottam egy apám féle tipikus magyar öreg urtól, hogy a németet nem az Ur, hanem útlatagos jóváhagyás reményében Szent Péter teremtette. Ha én Péter — a menyország kapusa — lennék, bizony, bizony bezárnám a kaput e fajzat előtt s bocsánatot kérnék uramtól, hogy ezt én formáltam. Ennyire nem kedves nekem a német.

Még is azt mondom, hogy a magyar nép jogainak megnyírbálása, a nemzeti önállóság megcsönkítése, az alkotmány eltorzítása, a hazafias érzés kiölése, a nemzeti vagyon elkallódása, az általános elszegényedés, s általában a reánk tóduló temérdek csapás és szenvedés nem a szomszédos osztrák-németek ádáz gyűlölködésében, aljas hasonlóságában találja meg első és vezér indokát, hanem megtalálja a magyar faj közönyében, vétkes nembánomságában, a vezetésre hivatott hazafiak jó része önhaszonlóságában,

az erre való feltékenységben s a feltékenység ördögének nyomása alatt a nemzet elleneségeivel való pajtáskodásban.

Hiszen tudom én azt, hogy Bécsben verik a békót a nemzet lábára, de azt is keserűen tapasztalom, hogy a nemzeti ideálok paripáit magyar honfiak zabolázzák, hogy ezek lábára a nyögöt felrakhassa a lelketlen idegen.

És — fájdalom — sohasem látam ezt oly közvetlen közelségben, mint az ország mai válságosnak ösmert helyzetében.

Van hazánkban egy kiérdemesült egyedül üdvözítő gouvornemenalis orsz. gyűlési párt: a szabadelvű párt. Már évtizedek óta e pártból alakul a nemzet felelős kormánya, nem azért mert e párt elvével dominálja a közvéleményt, nem is azért, mintha e párt lélektani és államjogi értelemben valóban szabadelvű volna, s így magatartását térfias bátorság, cselekvését rendszeresség jellemezné, minden erejét, egész lételét a lelket betöltő hazafias magas czélnak szentelné, a meglévő talajon felforgatás nélkül ujjá alakítaná így, az igaz szabadelvűség criteriumait magában rejtene, hanem egyedül azért, mert e párt elég opportunus és taktikus kormányzási elveinek akként történő construálására, hogy a Bécs szája ize szerint össze alkotott magyar kormánnyal egy gyékényen megáru-

hasson. Nem azon csodálkozom, hogy akadnak közöttünk egyes mérhetetlen ambícióju emberek (hiszen muszka vezetők is akadtak), kik azért vágnak a hatalmi lépcső magaslatára, hogy ott a nemzet bajait ne láthassák s a nemzetet onnan csak, mint az emelvényt tartó pilléreket saját posíciójuk erősítésére kezelhessék, de azt nem értem, hogy az alkotmányos érzületű magyar nép jóvoltából a Magyarországgyűlésen összeverődhetik s évtizedekig képes tartani magát egy olyan nagy párt, mely észre nem veszi s nem szégyelli, hogy Bécs előtt s a Bécsnek szolgáló kormány előtt alig számít többet, mint az éhesnek a lyukas mogoró, vagy egy kifacsart citrom.

Azon bámulok, hogy az opportunus elve annyira hatalmába kerítette, meg nyergelte már nálunk a hazafias önérzetet, hogy teljesen megszoktuk: mind nt rólunk nélkülünk.

Ma örülünk Péternek, holnap ujongunk Pálnak, éltetjük mindég azt, aki a hatalmon ül, kitől hivatalt mandátumot, kitüntetés, rangot, czimert várunk.

Az országgyűlési szabadelvű párt gyászos szerepe azonban annyira feltűnő nekem soha sem volt, mint a jelen válság tartama alatt. Mintha e párt nem egy hatalmas politikai tábor, mintha nem is tényező, csak egy gyurható, alakítható anyag volna Azt

Lápok — madarak.

Irta: **Lakatos Károly.**

I.

Uszó vándorlapok, siró nádasok, ezüst fehér kócsagok, furulyázó pölimadarak am hová levetek!

Ma már jórészt a múlté mindez. Visszalebbenő, tetszetős szép alomképeként rezdülnek meg lelki szemeim előtt az eltűnt vidékek képei, a régi szép madár-eldorádók, a nyüzsgő madárság, a kócsag, a daru, rélisas, a kanalasszáju és más torzcsőrű szárnyas felhődző sokasága. . . . Hir is alig szól már róluk; lassan-lassan majd végképp rájuk borul a feledékenység szürke fátyola. . . . Hanem én hozzám még visszavissza lebben a fényes múlt képe — mint a kísértet járás káprázata, hogy megragyogjon, megkáprázzon tőle a lelkem, megálljon a szívem verése tőle a pillanatnyi boldogság édes igájában midőn szállnak-szállnak az emlékezés rózsaszínű szárnyán a mulandóság fénytelen, fekete világába el.

Hej, de rá is borult az elmulás azokra a régi szép madár lakta vízi tájakra, ahol lakni szokott a kócsagmadár, meg a tenger sok gágározó, gagyogó szárnyas, trücskeröző snyeffeknek gomolygó serege, a melyek olyan szepen tudtak hangicsálni a maguk ezifra furulyáján tetszetős szólásokat. — Addig-addig uszott a vándor — lap kotuhártyája is a fekete vizek tükrös rónáján, amíg egyszer csak elnyelte a mulandóság éhes végtelensége ezeket is; kifutott a víz alóluk, kidirigalta az indzellér czirkalmas tudománya a pirosszárnyu keszeggel, más halaknak a millióival együtt Tiszának, Dúnának éhes bendőjébe, hogy vigye oda messze, abba a fekete vízbe, a melyet barna színű kozák kerülge: nyápigist lovával.

Talan a rákok is oda vándoroltanak nagy busulásukban, mert nyilván ott vagyon az a nevezetes helye a világnak, ahol láthatni akkora rakot, amely ollójával fölvesz egy lovas kozákot. . . .

Hát aki eszi a rákot, elég baj az annak, hogy csak ott vannak olyan rémséges nagyok belőlük, nálunk pediglen semekko-

rak sem. A vadásznak meg az a baja, hogy a rákokkal együtt a szárnyas vadjószág is utat vett magának, mert hat elbucsuzott a talpu' alól a „régí viz“; sőt maholnap béka se lesz már. Pedig micsoda szép volt az hajdanán, mikor mondták, hogy: hu-hu, bar voltak, akik nem szerették a nótájukat. Pedig bizony szép volt az, csupa hangulatot arasztott a rekettysre, virágerdős víz mellett, a melyre minduntalan belecsapott a rózsáscsőrű halászmadar és megragyogott a tolla a napsugárban.

Ma már az se úgy van, mint volt régen; a halászmadarak is, a bekák is fogytak. Talán, hogy a fejadótól felnek? Pedig nincs békafinancz, de ha nincs, bizonyosan lesz, ha béka is lesz; — de másrészt rák, az már aligha leszen, mert az ollója miatt az ipartörvény aligha megkímélné őket is az ujmódi ágyuk, meg a szapora lövöldözésű puskákra való angáriától.

Igy mulik el lassan minden e világon, mert mindennek végete az elmulás. A földi lét, a földi virány csak egy apró epizód, egy lehellet, avagy lecseppent színes

se meri kimondani, hogy a magyar nyelv senki másé, csak a magyar nemzeté. Még értekezésre is fél összejönni. Lesi, mit üzennek felülről, várja mit mondanak alólról s ahhoz tartja magát: a debreczeni határozat bír e hódítóbb erővel vagy a bécsi parancsolat. A helyett hogy szerepét be töltené, s csinálná a politikát: kushadva, töprengve huzódik meg a politikai élet forgatagában, várva a kedvező szelet.

Látja a párt, hogy a korona tanácsosait audentiára rendelik, tudja, hogy e tanácsosok véleményét nyilvánítanak zárt ajtók mögött, s nem fáj neki, hogy a tanácsosok a párt véleményére nem támaszkodnak; arra nem kíváncsiak, azt ki sem kéri, sőt alkotmányosnak állítja, hogy az ország vitalis érdekeit a nemzet nyelvét érintő titkos tanácsokról neki tudni sem szabad, hogy azoknak vele közlése még utólag sincsen megengedve.

Hát én szerintem ez az alkotmányos elv és érzület, a törvényhozás presztízse, sőt és főleg ama nagypárt politikai méltósága szempontjából is végtelen leverő.

Ezt csak egy napra forgó-párt lűrheti, egy párt, mely nem vonz, de vonszoltatik, nem kezel, de kezeltetik.

Ilyen alárendelt szerep csak a gerinczteleneknek jut még az állat világban is.

festékpecsét a végtelenség széles palettyáján, melyet lassan-lassan lekoptat az idő végtelen folyása, ha pusztító menyköveitől megkíméli is. Mert balga hit az, hogy az öserő szárnyára venné a gyenge fergeket s színe lángjával éri elne új szirmokat, új ébrenyeket a jövendő számára a magát már túlélt kiélt penészillatu talajon, ahol majdan lehajtja fejét minden virag, kihál minden szem életeliséma s a szívek dobbanása egy nagy sóhajba egyesülten repül a küldetés honába el — a felséges tragédiának abban az utolsó nagy epilógusában, mikoron kihullnak a harangok nyelvei, mert a szent zsolozsmák a fénybe szálltanak.

Az elmúlt szép vadászvilágról akarok itt valamit elbeszélni, hisz megérdemli az elmúlt gyönyörűség, mely nekem egykor oly kedves vala, a hálás visszaemlékezés meleg szavait, a bucsu szavát, mielőtt végkép elnyelné a sötét mulandóság még emlékét is neki.

Összejártam hazánkban vadászati nevezetesebb pontjait, ismerem a szépséges Balatont csendes nádasával, hol háborítatlanul tenyész a vidra, költ a vadlud, fészkel a kócsag (?) az összefűzött nádüstökön; láttam a velencei tó szárcsától, „bujár“-tól feketélő vizeit, az ecsedi láp ezernyi ezer vadját; ismertem a titeli mocsarak minden zegét-zugát, hova találkozásra járt Közép-Európa összes uszó és gázló madársága és ösmertem a Tisza deltájának egész lápvilágát kócsagjaival, a szlapon hegyekről aláereszkedő sasaival együtt; voltam a bácskai „ludason“, hol szunyogszámra suhog a kacsák raja, s ősszel a vadlud, és ismertem végre — habár csak romjaiban már — a csongrádi, bihari és békési „sárrétek“ mért-

A magyar nemzet multja, multban szerzett dicsősége tiltja azt, hogy gerincztelen hazafiak korcs és gyáva politikáját a nemzeti önbecsérzet rovására meg tőrjünk.

Igen is tiltja, mert a párt az állam jogrend keretén belül a nép életben nyilvánuló politikai szellem eredménye és képviselője. — Azt pedig, hogy akadna magyar e hazában, ki a nemzet természetes jogának elsejét, a nemzeti nyelvnek bármely intézményben, tehát a saját hadseregében érvényesülését ne forrón óhajtana, elképzelni nem bírom.

A midőn tehát egy párt vagy lomha egykedvűséggel, közönnyel viseltetik a közügyek, pláne a nemzet fiainak szívéhez nőtt s a természet ösförrásából fakadó nemzeti jogok iránt, — vagy elég gyöngye, gyáva arra, hogy a hatalom kezelők erőszakos nyomása alatt a nemzet egész tömegének ilyen irányban közös s tagadhatatlanul imponáns vélemény nyilvánítását hallatlanná tegye: abban a pártban nincs, nem lehet meg a politikai életképesség a szó valódi hazafias értelmében.

Szent meggyőződése, hogy a magyar országgyűlés képviselőházának szabad elvű pártja határozott s egyértelmű magatartása oly hatalmas támpontja volna most a tanácsadásra meghívott s kötelezett urak őszinte véleményének, nem különben a korona

intézkedésének, hogy a törvényes nemzeti követelmények megadása többé egy perczig sem késsék.

De ezt a szabadelvű párttól én nem várom, terméketlen multja, eszme szegény jelenje, s a folyó válságban részére jutott lealázó szerep látára nem várhatom.

E pártot tehát, mely nem irányadó, nem tényező, a nemzeti politika szempontjából egy szánalmas, semmittevésre kárhozott, önmagában is zavargó, meg hasonlott tömeg, ha ön magától szét nem hull, a nemzetnek kell ha előbb nem, a legközelebbi választás alkalmával elemeire szét szórni. Nemes ércz és salak hadd váljanak el egymástól.

Most pedig, ha a válság tovább tart, ha a bonyodalom nő, ha vesztérhes felhők emelkednek szegény hazám egén: legyen felelős érte: érdek csoportja a gerinczteleneknek!

Kié a 10,000 korona judáspénz?

(Hozzászólás a parlamenti vesztegetési kísérlet esetéhez.)

Ez a pénz sem dr. Papp Zoltánnak sem gróf Szapáry Lászlónak nem képezheti jogos tulajdonát. Azok tehát, a kik akár egyik akár másik javára oldanak meg a vitas kérdést — tévednek. Tévedésök legsajátosabb alapját az képezi, hogy e kérdés

földekre terjeszkedő vizországot is, de mind e nagyszabasu vadászvidékek mellett nem homályosulhat el emlékezetemben az a kedves, kisebb arányai daczara is rendkívül érdekes, sőt meglepő kép, melyet még csak a nemrég multban is a bácskaság grániczán elterülő horgosi rét és tóvilág tárt a szem elé

Ma már sajna! megfogta a mulandóság átka ezt is. Csak egy zülő, nyavalygó folt van belőle, az is hol kiszárad, hol megint megtelik — gyufaszagu vizzel, melyet a közeli kulturtelepek ömlesztzenek bele, mitől feketezöld lesz a béka, sárga a lenge nád s még keszegebb a pirosszárnyu keszeg, meg a potykahal, mivel a kotu hiányos, esörmelektelen vízben föl nem hizhatnak.

Partjain tünődve ácsorognak a görbehátú gémek — tán gondolkozva a mulandóságról, hogy itt minden mennyire megváltoza. Áthailatszük a kakaskukorikolás az udvarokról, kutyaugatás, ostopattogás mindenfelől, a mi ki riasztja a gyufaszagu vizerderdejéből azt az egynéhány szárnyas vándort is még, mely rövid időre pihenésre tért itten.

Marha járja, gázolja, birka legeli a partjait, légió pulyka kuttyog a körületén mindenfelé, melyeket esahos kutyák teregetnek nagy ékesszólással. Mi is állhatna meg itten tartós sziesztára hát! . . .

Imitt-amott egy egy gem rugja föl magát, kacsza pörölve hagyja ide e hajdan komoly csendü poétikus otthonát a madárság egykori ezreinek, mert hiába, nincsen itten hazája, nyugalma semminek, pillanatra se már!

El is kerüli következetesen évről-évre a madárfele a megváltozott kasza-kapa uralma alá került tajat az egek magasságában. —

Lehallatszük a siró lármájuk, érdes beszédjök, a sok cifra füttyöges, amint a fekete éjszakában atvonulnak a kihalt tó fölött, ismeretlen tajak felé véve utjokat, oda, ahol még meg van az ősereditisége, poezise a szabad természet érintetlen bájainak.

Hogy mi és mennyi vad népesíté az egykori, még teljes eredetiségében pompázó horgosi óssarrét dögványos lapjait, arról lapokat kitöltő, ma már hihetetlen mesezamba menő csodadolgokat lehetne elbeszélni.

És nemesak a közönségesebb vizivadféle fordult itt elő állandóan és különösen tavaszi és őszi huzásokkal óriási mennyiségben, hanem a ritkábbak is gyakran csapatostól, sőt tömegestől látogattak el a mély fekvésű, haidus lapvidékre. A gödény, ez a telhetetlen halzabaló madár például, mely a Dobrudzsák nádjaiban neveli éhes magzatait, éppen nem ment itt ritkaság számba s alig volt ev, hogy csapatostól el ne látogatott volna megdézsmálni a sik tóságok kövér halait, a halászok nagy boszuságára, sőt ijedelmére, mert roppant kárt tett a halban; az észak legérdekesebb szárnyasát, az énekes hattyut is lehetett olykor látni, vagy hallani őszi vándorlaskor, amint pusztá szemmel be nem látható magasból csengtek zengzetes, szivrázó hangjai, mely hangok igen hasonlítottak a tárogató hangjához, vagy csengő bus harangszóhoz; a fekete gölya, batla, kárakatoza — noha itt egyiknek se volt költő tanyája — néha szinte ellepte a lapokat annyi volt; a kanalgém tavaszi huzásakor szintén számos csapatokban fordult elő mindenfelé. Egyéb-ként ennek a tiszta fehér tollu s ennek következtében nagyobb távolságról a nemes kócsaggal könnyen összetéveszthető madár-

elbírálásánál figyelmen kívül hagyják teljesen a büntetőjogi szempontokat.

Ez a 10,000 korona ugyanis nem egy „bizonyos feltételek mellett“ dr. Papp Zoltánnak odaajándékozott összeg, hanem egy közbünett véghezvitelére eszközül használt megvesztegetési pénz összeg... tehát „instrumentum delicti“.

A Büntetőtörvénykönyv 163. §-ának 3-ik bekezdése értelmében a „hatósági közegek elleni erőszak“ büntetvével teljesen egyenértékű és egyenjellegű azon büntetést is, a melyet valaki az „országgyűlésnek valamely tagja ellen“ irányuló erőszak által követ el. Ha tehát „országgyűlési tag ellen“ büntetőtörvénybe ütköző „hatóság elleni erőszakot“ lehet elkövetni, mi sem természetesebb, minthogy ugyancsak „országgyűlési taggal szemben“ a megvesztegetés büntetése illetve vétsége is elkövethető.

Ha tehát nem a holt betűkbe kapaszkodunk, hanem a dolgot a maga természetéből — vizsgáljuk meg s a felforgó kérdést a „józanész“ által megkövetelt „analógia juris“ (joghasonlatosság) alkalmazásával bíráljuk el: világos dolog, hogy a Btkv. 163. §-ának szellemében ez a dr. Papp Zoltán személye ellen irányuló megvesztegetés a büntetőtörvénykönyv 470. §-ába ütköző, asszerint minősülő (1 évig terjedhető fogházzal, ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel s a 484. §. által rendelt hivatalvesztéssel, politikai jogok felfüggesztésével és a viselt hivatal vagy állás elvesztésével súlytandó perfekt megvesztegetési büntetést képez.

Dr. Papp Zoltán országgyűlési képviselőnek (országgyűlés tagjának) tehát ezen esete büntetőtörvényünk szerint a közhivatalnokok hasonló természetű eseteivel egyenlő elbírálás alá esik, miből folyólag ez a Bün-

nek még 1890. év tavaszán is oly egyedus előfordulása volt, hogy egyes napokon szinte fehéredett a rétalj pihenő es eközben szorosán összetartó csapatától.

Persze, most már hire sincs e csodás orru madártekintélynek, legföljebb eltévedt, kőszá példányai vetődnek ide még nagynehá irmagnak.

Elfogytak azonképen a sirályok is, pedig hajdan minden képzeltet meghaladó tömegekben lepték el vándorlásaik alkalmával a vizeket s tölték meg a sík tavak levegő egét zsivalygó sokadalmukkal.

Alálaban valóságos vendégfogadója volt a horgosi mocsár a mindennemű, házát cseréltető uszó és gázló madárságnak és kisebb arányai daczára is valósággal versenyzett a világhírű titeli barák roppant madarbőségével, mely valóban páratlan volt a maga nemében. Elkáprázott az ember szeme, midőn hajnali vagy esti huzáskor, de napközben is, ha valahol iövés dördült el a lapokon — mozogni kezdett sivitő zajjal s szerte áradt szunyogfelhő módjára a sok, a temérdek sok szárnyas, mely itt nemei és fajai sokaságával majdnem háborítatlanul élte világát.

Zúgas, mintha távoli vihar közeledett volna, füttyülések, kvakogások, ezer és ezerféle érdes madárhang összevegyült, érthetetlen zivaja, egy valóságos fülsiketítő khaosz, melytől a saját szavát se érthet meg az ember, tölté be a füledt, párás levegőt, melyet időnként teljesen elnyomott az a különös, távoli ágyuszó menydörgéséhez hasonló moraj, melyet az újabb és újabb madártömegek felkelésökkor szárnyaikkal okoztak.

És ez a csodás légi boszorkánytáncza e félsz szárnyas nép óriási tömegeinek minden lövésnél újabb és újabb mozgalomra

tetőtörvénykönyv 470. §-a értelmében vesztegetési kísérlet büntetvének minősül.

Az a bizonyos 10,000 korona pénzeszeg pedig nem más, mint egy közbünett elkövetésére irányuló reábirásnak, képviselői kötelesség megszegését, kijátszását czélzó bűnös üzérkedésnek — eszköze.

Eszköz, büncselekmény elkövetésére: vagyis „instrumentum criminis seu delicti.“

Ez a 10,000 korona tehát sem dr. Papp Zoltánnak sem gróf Szapáry Lászlónak nem képezi többé tulajdonát (dr. Papp Zoltánnak nem is képezte egy percig sem jogos tulajdonát), hanem a Btkv. 61. §-a értelmében, mint olyan tárgy „mely büntetett vagy vétség elkövetésére“ szolgált — elkobzandó és az 1892. évi XXVII. törvényzikk által meghatározott czelokra fordítandó.

Dr. Király Péter.

A német vezényleti nyelv.

(Cs. és kir. volapük.)

Vészi József orsz. képviselő a Bpesti Néplólegujában érkezett számában kimutatja, hogy az ugynevezett német vezényleti nyelv, minden egyéb csak nem német, hanem valóságos cs. és kir. volapük nyelv.

Épen azért nagyon csodálkozik, hogy miért ragaszkodik annyira a német nyelvhez.

Lásuk csak, írja a dolog konkrét oldalát.

A magyar embert, ha besorozzák, ujoncz lesz belőle. A vezényleti nyelven a sorozásnak mi a neve? Assentirung. Tehát francia szó. Hát az ujonczot minek hívják? Rekrutnak. Ismét francia szó. Ha sorozás után fölülvizsgálják ennek Szuperarbitrirung

támadt s csak hosszabb idő múlva esittult el végkép... De egy bizonyos, szokott rendes mozgási folyamatnak nevezhető élénksége a madárságnak sohase szünetelt a levegőben, folyton duzzadó, forrongó életéről szakadatlan tevékenységről téve tanúságot, melyre a mocsárvilág tevékeny köztársaságát, a létérti küzdelem nagy kényszere ösztönzé.

Ha napfolyamán a vadászok, vagy a vérszomjas rétisások inváziója folytán a lapok szárnyas népe többszörösen haborgatva lett, néha oly óriási tömege verődött össze a mindenféle vizimadárnak, hogy az egész szemtávolság feketedett az apadásos helyeket, zatonnyokat, gerinceznyulványokat — és egyáltalában minden leszállásra alkalmas helyet a szószeros értelmében eliepo sokaságoktól.

Természetesen, ahol annyi mindenféle szárnyas találta kedvencz tanyáját, onnét a vérszomjas elem sem hiányozhatott. És volt is özönével kivált ragadozó madár.

A rétisák nem ritkán tucatzájával keringett a tó fölött s néha akkora példányok kerültek eső elé, hogy megcsodálni való ritkaságnak is beillettek.

A többek közt nekem is volt egy ilyen rendkívüli nagyságu saspéldányhoz szerencsém, mely évekig kőszált volt a lapok körül, míg sikerült végre elejtenem. Ugyanezt a hatalmas madarat minden vadász és halász ismerte már a vidéken feltűnő nagysága és tulnyomóan fehér tollazatáról és megkülönböztetésül „saskirály“-nak nevezték el.

A „saskirály“-t aztán — mely századokot élt öreg példány lehetett — felejtettlen emlékü Rudolf trónörökösünknek ajánlottam fel; és az impozáns állat a legmélőbb helyre a trónörökös luxenburgri magán madárgyűjteményébe került.

a neve. Megint francia szó. Aztán ha benn tartották, bevonul a laktanyába. Laktanya — Kaserne, Ismét francia szó. A laktanya a helyőrségen fekszik. Helyőrség — Garnison. Ez is francia. Ha elkésve vonult be, szökevénynek tekintik, Szökevény — Deserteur. Francia szó, Kihallgatásra vezetik. Kihallgatás — Rapport. Színfrancia kifejezés. Ott fogságra ítélik. Fogság — Arrest. Franciaul van ez is. Átadják a porkolabnak. Porkolab — Profosz. Megint francia szó. A büntetést kiállván, beosztják a századhoz. Compagnie. Ott gyakorlatokat végez. Exercizirt. Esajaitja a szabalyzatokat, Regiments. Megtanítják, hogyan vagozódik a véderő: hogy a század fölött van a zászlóalj Bataillon, az ezred Regiment, a dandár Brigade, a hadosztály Division, a hadtest Armee-corps. a hadsereg Armee. Megtanulja, hogy a parancsnok: Kommandant, a segédtsizt: Adjutant, a tizedes: Corporal, a hadnagy: Lieutenant, a tábornok: Général. Bevezetik elemeibe a harcászatuak: Taktik. E réven megtudja, hogy az őrszám: Patrouille, az őrszem: Vedette, a hadoszlop: Colonne, a terep: Terrain, a hadoszlop éle: Tete, a hadoszlop vége: Quene. Mire a francia szavak e csinos tömegével megismerkedett, következik a magasabb avatás. A kezébe adnak egy szuronyt: Bajonette. A puskába töltényt rakatnak vele; Patrone. Sortüzet ad: Salve. Disztüzet is: General-Decharge. Aztán a diszelvonulást gyakorolja: Defilirung. Hogy taktusban lépjen, arról gondoskodik a dobos: Tambour. Ha elvétí a lépést, tarkon vágja az altiszt: Charge, vagy hatba üti a tiszt: Officier Mire hazaér ép bõrrel, megeszi az ebédet: Menage, ha pedig rosszul lett a fáradságtól, beteget jelent: Marode.

Délután pihenõt kap s este kilencz órakor ágyba küldi a takarodó: Retraite. De mar hajnalban felriasztja álmából az ébresztõ: Reveille. Hamarosan magára veti az egyenruhát; Montur. És beáll a sorba: Front. Mert így kívánja a fegyelem: Discipline. Utközben persze felebbvölõit katonasan üdvözli: Salutirt, Kivált a tisztirangban levõket: Gagisten. S ezek közt is a harczó állománybelieket. — Combattent Igy jut el arra a helyre, ahol a csapat (Truppe.) rendszeren gyülekszik (ralliirt). Futólépésben tartozik oda igyekezni, ha megharson a riadójel: Alarm-Signálnak. Egyébként használhatja rendes menet ütemet March-Tempo. A sorba állva, megvizsgálják, rendben van-e a felszerelés. A köpenyege jól van-e göngyölve: Banduliére. Nem rongyos-e zsinórzata: Passepalle. A hátán jól ül-e a borju: Tornister. Nem foltos-e a zubbonya: Blouse. Aztán újra tanulni kezd fontosabbnál fontosabb dolgokat. Például azt, hogy hanytele a fegyvernem. Van gyalogság: Infanterie, lovasság: Cavallerie, tüzérség: Artillerie, utaszesapat Pionerie, hadiszeke-részet: Train haditengerészlet: Marine. A gyalogságnál megmondják neki, hogyan kell a terepet felderíteni: Terrain éclairiren; miként kell tájékozódni: sich orientiren; az ellenséget megfigyelni: observiren; helyrajzot készíteni: skicciren; szemmérték szerint távolságot becsülni: Distancz schätzen. A lovasságnál megtudja, hogy az idomitatlan ló! Remonte a század pedig nem Compagnie, hanem Escadron.

A tüzérségnél megtanulja, miként kell egyes ágyuval (Canone), vagy egész üteggel (Batterie) állandó erõdítmenyeket (permanente Fortifikationon) halomra löni (bombardiren) Ugyanott megtanulja azt is, mi a Schrapnel, L-fette, Brizanc, Rafans, Bastion; Donjon, Gunette, Kassematte. Az utaszkónál fontos, hogy jól tudjon építeni hadihidakat: Pontons. A tengerészletnél megismeri, mi a Corvettet Fregatte, Monitor, Flot-

tille, Eskadre, Commodore, Admiral. A szerkesztésnél a hadi fuvarozás szent titkaiba avatják be; nevezetesen abba, hogyan mozog az élelmiszerek társzekereinek vonala Proviant-Bolonne a hadműveleti alapon Operationsbasis az egyes állomásokig Etappen. Mindezt békében a hadgyakorlatok révén Manöver sajátítja el, hogy mozgósítás esetén Mobilisirung meg ne akadjon favarjával holmi szük utvonalakon Defilé, hanem tudjon belőlük okosan kibontakozni: Bebouchiren.

Ennyi mindenfélét kell megtanulni a katonának Soldat, mielőtt tartalékba kerül Reserves, vagy rokkanttá válik Invalide.

Ime, így fest a német vezényleti nyelv. Értendő, ha birodalmi egység hagyományait, törvény ellenére bár, de a német vezényletben akarnak fentartatani. Ám elég vaskos példakkal bizonyítottuk, hogy ez a nyelv minden inkább, mint német. Es bebizonyítottuk egyszersmind, hogy amit a német kommandónyelv francziaul kénytelen kifejezni, mindarra nekünk van jó, becsületes magyar terminológiánk. Ez a vezényleti nyelv még az ausztriai német köznépek is érthetetlen, idegen, zagyvalék. De hogy a magyar fiúk szazezreit a német vezényleti nyelv révén mért kelljen sok száz franczia szóval megnyomorítani, holott a mi anyanyelvünk busasan nyújtja ahangzatos, okos, tösgyökeres kifejezéseket; azt már igazán nem tudjuk esszel felérni. Ugyan tegye fel ő felsége ezt a kérdést Báro Beck és Pitreich uraknak. Micsoda zavarodott dadogást fog tőlük válaszul kapni! A többit aztán nyugodtan rabizhatnók a magyar király döntésére.

Dienes Márton — amerikai szerkesztő.

Az amerikai élelmesség sokszor tulesap a tisztesség határain és így ott ma már valósággal elfajult az ugynevezett üzleti reklám. A Magyarok Csillaga című M. Kenesportban megjelenő lap most is az amerikai üzlethajhászat elfajulására jellemző hirt közöl, amely bennünket is érdekel. A nevezett lap azt írja:

„Dienes Márton Amerikában.“ Az az ember, aki otthon 10.000 koronával megakarta vesztegetni Papp Zoltán képviselőt, az „Az Amerikai Magyar Népszava“ értesülése szerint Amerikába jön. Mi meg úgy értesülünk, hogy ez az ur itt a „Magyar Hirmondó“ szerkesztőségében ohajt belépni. De hát Dienes Márton a szerencse gyermeke; mert az itt ugynevezett dr. Hollós Károly által megalapított „Magyarok Vasárnapja“ is akarja őt most már, meg pedig szerkesztőnek szerződtetni. Várjuk tehát, hogy e kettő közül melyik lesz a győztes.“

Nem tudjuk, igaz-e vagy sem a hir. Ha igaz, akkor ime, van vezérfonal arra nézve, hol jár a nagy szökevény.

Ime, Dienes Márton ujjászületik az új világban s itélni fog valami amerikai szélsőbal közlönyében elevenek és holtak felett! Amerikában nem veszik oly szigoruan a vesztegetéseket, mint szeretett hazánkban és így ott még sok jó üzletet csinálhat, anélkül, hogy szöknie kellene. De hová is szökhethet — Amerikából?

NAPI HIREK.

Leszerelés a Himnusszal.

Lélekemelő ünnepély folyt le a szabadkai honvédlaktanya udvarán. A nyolczheti kiképzésre bevonult pórtartalékos tanítók, akiknek jórészük román és szerb anyanyelvű, tegnap vetették le a mundért. Amint a katonák megszabadultak az egyenruhától, a kaszárnya udvarán álló Erzsébet-szobor elé vonultak és levettkalappal elénekeltek a Himnusz t.

A tiszántuli református egyházkerület

közgyűlésének lefolyásáról Maramarosszigetről a következőket jeleltik: Csütörtökön reggel istentisztelet volt, azután megkezdődött a közgyűlés a Vigadó nagytermében. A főhászzsal végződött megnyitó beszédet Kiss Áron püspök mondotta. Szikszay Zoltán esperes a máramaros ugoesai egyházmegye, Szerény György polgármester a város, Kovássy Akos a pre-bitérium nevében üdvövelte a vendégeket, az üdvözlésekre gróf Degenfeld József felelt szép beszéddel. Ezután Pap Tibor tartott fetolvasást a modern evoluzionalista iskola emeletéről és ezzel szemellen a protestáns egyház szerepéről. Szeretet és munka; ez lesz a jövő tarsadalom jelszava. A szép és érdekes előadáshoz György Endre, Varga Lajos és Bugay János szóltak hozzá. Soltész Elemér a beteg hivek lelki gondozásáról tartott tanulságos előadást. A tiszviselői kart a következőképpen ujtottak meg: Egyházi alelnök: Széll Kálmán, világi alelnök: Simonffy Imre, egyházi jegyző: dr. Eröss József, pénztárnok: Csiky Lajos. Zsigmond Sándor az értekezletet 1906-ra meghívta Hajdu-Böszörménybe. Ujfalussy Beia indítványára az értekezlet elhatározta, hogy báró Bánffy Dezsőt, a konvent világi elnökét, tavratiilag üdvözzli. Ezután gróf Degenfeld József indítványára még köszönetet szavaztak az egyháznak, az egyházmegyének, a városnak, és a vármegyének és ezzel a közgyűlés véget ért.

Püspöki Imre Pécselt.

A „Pécsi Napló“-ból olvassuk az elhunyt és a szentanna-utezai temetőbe temetett debreczeni jeles, öreg magyar színészről, Püspöki bacsiról, a következőket: Ma adtunk hirt Püspöki haláláról, a ki több ízben volt a pécsi színház tagja, legutóbb Mézáros Kálmán színigazgató idejében, amely szezon örökre emlékezetes marad. Teljes agyagi romlás és züllés vett erőt a társulaton, ugyannyira, hogy a direktor elmenekülése után, a magaramaradt társulat proporezióra dolgozó truppa alakult. — Még mielőtt Mézáros elment, utolsó kísérletképen megnyerte Palmi Ilkát vendégszereplésre. A társulat azonban, miután, hetek óta nem kapott gázsit, fölmondta a szolgálatot, Az isteni diva megérkezett, megjelent a próbára s Püspöki rendezőn kívül alig volt ott három színész. „Rip-rip“-et tüzték ki előadásra, ezt pedig három színésszel nem lehet előadni. — Palmi kétségbe esett s kijelentette, hogy föllépti dijaról a társulat javára lemond; csak ne hagyják cserbe. Délutánra kellett a próbát halasztani. Püspöki nagynehezen összeverbuválta a színészeket. Este már nagyban tódult a közönség a színházba, a színészek azonban még mindig nem akartak öltözködni, mert még mindig nem láttak pénzt. Palmi Ilkának a sajátjából kellett 200 forintot a társulat közt kiosz-

tatni; csak így lehetett az előadást nagy késedelemmel megtartani. Néhány tag nem akarta a diva ajándékát elfogadni, mert ez önérzetét sértette s nem játszottak. Püspöki ez este öt szerepet játszott, csak hogy az előadásban fönnakadás ne legyen.

A városházáról.

Szabó Kálmán és Csóka Sámuel tanácsnokok szabadságukból hazaérkezve hivatalos működésüket ma megkezdték.

A „Ladi-ladi-lom“ a politikában.

Zsadányi népszerű csárdása, a „ladi-ladi-lom“ Gyöngyi Izsónak, a városligeti színház népszerű komikusának révén politikai kuplévá is vált, és derűtséget kelt főváros szerte. A népszerű művész ugyanis a „Bob herczeg“ és „Miczi herczegnő“ ben, mint Brezsina szakács a következő kuplét énekl (a ladi-ladi helyett dojje-dojje-dojji ref-rainnel):

Nagy baj van most minálunk,
Doje doje dojj,
Doje doje dojj!
Megbukott a kormányunk,
Doje doje dojj!
Hoznak helyette másat,
Csaszlauban találnak!
Majd lesz aztán prágai, pizeni,
Szép ember, jó ember, miniszter,
Doje doje dojj,
Doje doje dojj!

Halálozás.

Özv. Weisz I. Lajosné ma déliótt Nagyváradon elhunyt. Temetése Debreczenben holnap Szeptember hó 1-én d. e. 10 órakor saját házából (Deák Ferencz u. 16.) fog végbemenni.

Az első állami református templom.

A „Szeged és Vidék“ből olvassuk ezt az érdekes hirt:

Szép ünnepségre készül a Temesvár mellett levő Vadászerdő község amelyet Ujszentesnek is neveznek, mert a lakosság túlnyomó része szentesi telepesekből áll. Az 1893-ik évben ugyanis 1400 ember települt át Szentesről a tulajdonát képező Vadászerdőre. Azóta a község egyre fejlődik, új telepések mentek és valóságos nagyközséggé lett. A telep még mindig a kincstár tulajdona s a telepések évi részletekben törlesztik a föld vételárát. Most annyira megszapordott a lakosság, amely egy ember kivételével református vallású, hogy az állam jónak látta templomot építtetni a saját költségén. Ez az első állami templom Magyarországon. A szép, díszes imaház már teljesen készen áll és holnap, vasárnap szentelik föl nagy ünnepség keretében. Szentesről, Temesvárról és Temes megye több községéből számosan mentek már át a fölszentelési aktus megtekintésére. Szentesről odautazott Futó Zoltán ref. lelkész, Balogh János főgondnok és Joó Károly kántor; elutazott továbbá Gyuláról Dombi Lajos békésbányai esperes is. Ezek valamennyien aktív részt vesznek a fölszentelési ünnepségben, amelyet nagy lakoma fog követni.

A jövő évi költségvetés.

Roncsik Lajos főszámvevő elkészült a város jövő 1904-ik évi költségvetésével. És némi-nemüleg vigasztaló eredmény, a pótdadó a jövő évben 6% kevesebb lesz, mint jelenleg, vagyis 32% közköltő lesz. A jövő évi költségelirányzat főbb pontjai egyébként a következők:

Rendes bevétel	2.248.207	kor.	85	fil.
Rendkívüli bevétel	356 340	"	—	"
Összes bevétel	2.604.547	"	85	"
Rendes kiadás	2.368.054	kor.	90	fil.
Rendkívüli kiadás	531.355	"	25	"
Összes kiadás	2.899.410	"	15	"
Levonva a bevétel	2.604.547	"	85	"
Hiány	204.862	"	30	"

E hiány fedezésére szolgál a 900.000 korona állami egyenes adó után kivitendő 32%o. községi pótdadó. A költségvetést kinyomatják és még e héten szétküldik a bizottsági tagoknak.

Hazajöttek Erdélyből . . .

A Kiss Béla népszerű zenekara már évek óta Erdélyben, az erdélyi kies Vizakna fürdőben tölti a nyarat, a hol kedvenc szórakoztatói a vegyes ajku fürdőközönségnek. Ez a zenekar Nagyszebenben is többször szokott hangversenyezni, ahol szinte nagyon kedvelik debreczeni cigányművészeinket, a kik ma hazaérkeztek a kies erdélyrészi fürdőből és az első hangversenyüket Szerdán este tartják meg a Hungária kávéházban. — Ajánljuk a közönség figyelmébe.

A főügyész felfüggesztése.

A közigazgatási bizottság legutóbb tartott ülésén Ábrahám László városi főügyész ellen elrendelte a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot. A közigazgatási bizottság üléséről felvett jegyzőkönyvnek erre az ügyre vonatkozó részét az összes iratokkal együtt felterjesztették a belügyminiszterhez. A belügyminiszter pénteken érkezett leiratában a vizsgálat érdekében elrendelte Ábrahám Lászlónak hivatalától való felfüggesztését. A miniszter ezen rendeletének még a szombati nap folyamán eleget tettek és Puky Gyula főispánt táviratban értesítették az ügy fordulatáról. A főispán délebben érkezett haza és a főügyészt Magoss György dr. alügyésszel, ezt pedig Dóczy Emil dr. tb., alügyésszel helyettesítette.

A debreczeni ev. ref. egyház elemi iskoláiban

az új iskolai évre a beiratások szeptember 1-ső, 2-ik, 3-ik és 4-dik napjain történnék naponként a rendes tanítási órák alatt. Az iskolai évet megnyitó istentisztelet szeptember 5-én reggeli 8 órakor a nagytemplomban és kistemplomban fog megtartatni. A tanítás szeptember hó 7-ik napján délelőtt 8 órakor megkezdetik. Az iskolaszék ezen határozatát azon felhívással teszem közvé, hogy iskolakötelezett gyermekeiket a t. szülők az általam jelzett napokon a lakásukhoz legközelebb eső iskolában irassák be s a beírás alkalmával a gyermekek kereszteleési és himnlöltési bizonyítványait mutassák fel. Végül közhírré teszem, hogy a beírás alkalmával minden iskolába járó gyermek részéről 1 korona iskolatisztogatási és 30 fillér országos tanítói nyugdíj illeték az ezen összeget felvevő tanítói nyugdíj mellett befizetendő. Debreczen, 1903. augusztus 28. Kiss Albert iskolaszéki elnök.

A levelek kézbesítése a külsőségen.

Évek óta nagy kellemetlenséget okoz az, hogy külsőségen napok mulva kézbesítetik csak a leveleket. Ennek a visszaszolgáltatás megszüntetése végett Popovits postafőnök azt az előterjesztést tette a tanácsnak, hogy a rendőrség segítségével kézbesítsék a leveleket. A tanács ma foglalkozott ezzel az ügygel és bizottságot küldött ki az ügy tanulmányozására.

Városi kaszálók bérbeadása.

Király Gyula gazdasági tanácsnok tegnap 26 ugynevezett vákáns kaszálót adott bérbe debreczeni gazdáknak. A kaszálók egyike-másika olcsóbban lett bérbeadva, mint az elmúlt esztendőben, de a bératlány javult.

Az ásványviz megadóztatása.

Megirtuk lapunkban, hogy Roncsik Lajos főszámvevő az ásványviz megadóztatására szabályrendeletet dolgozott ki. Mint értesülünk a főszámvevő a szabályrendeletet már beterjesztette a városi tanácshoz és az a szeptemberi közgyűlésen kerül elbírálás alá.

Az 1903 dik évi költségvetés és a pótdadó.

A 1903-ik évi költségvetés, a mint azt jeleztük harmadszor jött le a belügyminisztertől. Háromszor utasította a miniszter a város közönségét, hogy a kölcsönök törlesztésében keresztül vitt redukálást, ha pótdadó emeléssel is, de módosítsa. A harmadik visszautasítás után felebbezésnek többé nincs helye. Most már az 1903 ik évi pótdadót kell megállapítani. Ez Roncsik Lajos főszámvevő előterjesztése szerint 38 százalék lesz, amely ellen a bizottsági közgyűlés már nem élhet febbezési jogával.

Tanító választás.

Alig volt összhangzóbb választás a ref. egyháztanácsban, mint a szombati presbiteri gyűlés alkalmával. Ugyanis az nap négy tanítói állomást töltött be az egyház előjárósága s a megjelent 64 egyházképviselő kevés kivétellel, mind Komlóssy Imrere, Alföldi Bélara, Varsányi Imrere és Torday Gaborra adta szavazatát s ez alapon mondta ki az elnöklő Kis Albert iskolaszéki elnök a határozatot, mind a négyet megválasztott tanítónak jelentvén ki. Az első három eddig is Debreczenben működött, Torday Gabor pedig elébb vidéki kitünő működésével szerzett érdemet megválasztatására. A közhangulat szerint a bizalom érdemeseket emelt a fényes debreczeni egyház kebelébe.

Magyar név.

Lendibauer Kálmán, a Péter Pál-féle jóhirű vendéglő derek tulajdonosa, valamint kiskoru Kálmán, Anna, Lajos, Ilona, Ferencz, Erzsébet, Mária Magda nevű gyermekei, belügyminiszteri engedéllyel Lendvai-ra magyarosították nevüket.

A színházi villanygép hiányos felszerelése.

A Párisi nagy áruház szörnyűséges katasztrófáját, mint az ösmeretes, a villanygép okozta az által, hogy az ugynevezett rövid zárlat állott elő. A katasztrófa óta mindenfelé kettőzött éberseggel vizsgálják a villamos kezelést és mindenki odatörekszik, hogy a vezetékét úgy alkalmazza, hogy a rövid zárlat be ne következhessek. Debreczenben a színházban alkalmaznak villanyvilágítást, de ez hiányos, úgy hogy jelenlegi felszerelésével esetleg a legnagyobb veszély állhat elő. Erre a fontos körülményre hívja fel ma beadott beadványában a tanács figyelmét dr. K. Tóth Mihály mezőrendőrkapitány. Beadványában rámutat arra, hogy a színháznál a villamos világítás nem közvetlen kapcsolás útján történik, minek oka, hogy nincs elegendő vezeték és miután nincsen a kapcsolásra külön vezeték alkalmazva, így könnyen előállhat a rövid zárlat és a tűzveszedelem kész. Most a színházi idény megkezdése előtt javasolja ennek a pótlását. A beadvány további részében műszaki dolgokkal foglalkozik és több hiányos-

ságát tarja fel a villamos felszerelésnek. A beadványban foglaltakat mindenesetre fontolóra kell venni a tanácsnak és sürgősen intézkedni, hogy a hiányok pótoltsanak, nehogy a közönség ki legyen téve a rövid zárlat folytán keletkező tűzveszedelemnek.

Az önszegélyező egyesületi tagok figyelmébe.

A következő értesítésére kértünk fel. A tisztviselők önszegélyező egyesületének tagjait ez uton van szerencsém értesíteni, hogy az alaprészek, törlesztések; kamatok stb: havonkénti összeszedését s az egyesület pénztárába való eljuttatását a jövő hó 1-étől kezdődőleg Szabó Lajos tagtársunk ismét elvállalta s hogy a vonatkozó írásbeli meghatalmazással ellátott. Debreczen 1903 aug. 29-én Olah Károly egyesületi igazgató.

Megtalálták szent Gellért koporsóját.

Szamos nagyérdékességű leltre bukkant Farkas Sandor, a faradhatatlan archeologus, aki legutóbb Csanádban és Torontálban végzett ősfőrténeli ásásokat. A régi római, dák, kun és magyar világról beszélő értékes dolgok: fegyverek, szerszámok, ékszerek, házi eszközök kerültek napfényre. De mindezen archeologiai ritkaságok közt legtöbbet érő és legerdekebb lehet egy kőkoporsó, amely egykor a csanádi egyházmegyének első vértanupüspöknek a nagy emlékü szent Gellért püspöknek a testét rejtette magában. Az érdekes ásatásokról a következőket írják: A torontálmezei Ócsanádon dák temetkezési helyet tárt föl Farkas Sándor. Decebol harcosainak temetőjéből vaskardok, urnák, bronz-ékszerek, csiszolt granát-gyöngyök, üvegpasszák, spondilius tengeri kagylók, csigák, gyöngyök, csontszerszámok kerültek a tudomány birtokába. Ugyan e község területén, a tizenharmadik római légió táborhelyén római sírokat nyitott meg Farkas, amelyekben igen szép domborművű római sírköveket talált. E sírkövekkel Tiberius és Trajan császarok főembereinek a sírhantját jelölték meg. A római sírok közelében kun temetőre bukkant a jeles kutató, nem messze attól a nevezetes helytől, ahol az 50-es években Attila kincét találtak föl. A kun sírokban griffes bronz-csattokat talált Farkas. Kétszeresen érdekes ránk nézve a jámgori halom környékén fölkatartott pogánykori magyar temető, a hol fülkarikákat, gyűrűket, kardokat, kengyelvasakat, zablákat tömegesen lehet találni. E helyütt volt az első keresztény magyar püspökség székhelye s itt talált föl Farkas szent Gellért püspök koporsóját. A koporsó még az avar időkben épített s régen romba dőlt görög keresztény templom kriptájában találtatott föl. Diszes kőszarkofág ez, amelyen a gót kereszt látható. A kőkoporsó teljesen üres. Mint az írott hagyomány beszéli, szent Gellért püspök holttestét Firenzebe vitték ebből a szarkofágból. A vértanu püspök koporsóját az ócsanádi templom mellékhajójába szállították s a koporsót ezidőszert is ott őrzik.

Angelotti a Párisi Áruház javára.

Angelotti Vilmos, a debreczeni mulató igazgatója ma hétfőn tartja meg utolsó előadását. A derek igazgató, a ki három hónap működése alatt a közönség osztatlan becsülését vívta ki, bucsuelőadását jótékony célra rendezi. A Párisi Áruház adatai családjára javára fordítja utolsó esti tisztja jövedelmét. A közönség azt hisszük érdeme szerint méltányolja a derek igazgató áldozatkészségét s tömegesen jelenik meg az utolsó előadásán. Felülfizetések hirlapilag nyugtáztatnak.

Sorsjáték az idegen forgalom emelésére.

Az idegen forgalmi vállalat, mely rövid fennállása óta már is számtalan bizonyosságát adta közhasznú szakavatott működésének, legújában a kormány engedelmével és ellenőrzése mellett utazási sorsjátékot rendez. A sorsjáték 100000 darab két koronás sorsjegyből áll és annak tiszta jövedelme kulturális célokra fordítatik, névszerint oly intézmények javára, a melyek hazánk egyes vidékeinek felendítésén munkálkodnak és idegen forgalmunk fejlesztését elősegítik. Az egyes nyeremények tárgyát vasuti körutazási jegyek, bel- és külföldi szálloda szelvények, magyarországi fürdőhelyeken nyaralásra jogosító lakás igazolványok, fürdő-idény-jegyek stb. képezik. Nem kételkedünk, hogy közönségünk eme életre való eszmét felkarolja s az utazási sorsjegyeknek óriás kelendőségük lesz. Az idegen forgalmi vállalat gondoskodott arról, hogy sorsjegyei ugyszólván mindenütt kaphatók legyenek.

Stone Alex bankirodáját

Széchenyi-u. 19 sz. alá (bejárat Simonffy u. 20.) helyezte át. **Törlesztés** és mindenféle **kölcsönök**et legelőnyösebben eszközöl.

Haynau és Rüdiger.

(Egy orosz folyó irat a magyarokról.)

Szabadságharcunk legsötétebb napjait érdekesen eleveníti föl mostanában egy szentpétervári tudományos folyóirat: a Ruszkaja Sztarina (Ódon Régiségek.) Az orosz armádia egyik nyugalmazott törzstisztje mondja el a lázadók harcának, mint a szabadságharcot nevezi, szomorú epizódjait, amiket még nem jegyeztek fel a dicsőséges idők krónikásai.

A világi gyásznapról emlékezve, elbeszéli, hogy mikor a honvédek lerakták a fegyvert, Rüdiger tábornok, az orosz sereg vezére, a magyar nemzet hősiessége iránt való tiszteletének kifejezésekképpen a magyar tiszteknek meghagyta fegyvereiket.

Erről az elhatározásról kötelességszerűen értesítenie kellett az osztrák hadsereg főparancsnokát s ezt a feladatot a kurlandi származású Köchli őrnagyra bízta, aki személyesen vitte meg Haynaunak fővezér üzenetét.

Mikor Haynau végigfutotta az orosz tábornok levelét, idegesen elsapadt, majd borzasztó gonosz vonás öntötte el arcát s szája rángatózni kezdett:

— Megfoghatatlan, megfoghatatlan! — kiabálta magánkívül — ezeknek a susztereknek meghagyni a kardot! Meg kell tébolyodnom!

Köchli őrnagy, aki átérte, hogy Haynau kitörése az oroszokat illető szemrehányás, nem habozott a válasszal:

— A magyar tisztnek semmi esetre sem suszterek. Azok nemes katonák.

Haynau toporzékolt dühében.

— Mit ért ön az alatt, hogy nemes katonák?

— Nemes az, — volt a felelet — aki fegyvert visel és megveri az ellenséget. Mi után a magyarok önöket többször elpáholták, tökéletesen nemes embereknek kell őket tartanom.

A vértanuk hóhérja halászápadtan patant el fel a helyéről. Halk, szakgatott hangog szólalt meg:

— Ilyen durva magaviselet az osztrák főparancsnokkal szemben, példás büntetést érdemel. — Megfogom kérni Rüdiger táborukot, hogy vonja önt felelősségre.

Asztalához ült és levelet irt az orosz fővezérnek, elpanaszolva a történeteket. A levelet magának Köchli őrnagnak kellett tá-

bornokához vinnie. Rüdiger kérdőre fogta követjét.

— Mond ei őszintén, miféle gorombaságot mondtal Haynaunak?

Az őrnagy felháborodva beszéte el a jelenetet s hangsúlyozta, hogy mint katonának a leigázott ellenfelek iránt ezzel a fellépéssel kellett tiszteletét kifejezni. Rüdiger generális mosolyogva fordult sarkon s a legközelebbi való alkalommal Köchli őrnagyot küldte követségbe az osztrák fővezér sátrába.

Igy mondja el ezt a nevezetes és eddig ismeretlen epizódot az orosz tiszt, aki ezzel a megemlékezésével is tanúságot tesz róla, hogy a fehér csár katonái ama szomorú időkben igazán megbecsülték vitéségét a magyarnak.

CSARNOK.

Régi történetek.

Irta: **Morvay Károly** 48/49 honvéd huszár altiszt.

V.

(Két dalia testvér.)

Az én kisebb hazám bérczes lába alatt bent az erdőségben (a felvidéki járásban) alszik Komlós község. Alszik — az, amennyiben oda a civilizáció be nem férközhett. Az eredeti mivoltokban élnek ott az emberek.

Peldával fogom igazolni.

Igaz, hogy nem most történt. Szájról szájra jár ez a kis farsangi bohóság. Én is így jutottam hozzá és ki nevettem magamat rajta!

Komlóson született a két Komlóssy testvér. Berti meg a Lajos. Oly ép szép testtel, mint a bérczi bükk. Megbámulni való gyerek volt mind a kettő. De olyan nyers, csiszolatlan állapotban, mint a csiszolatlan fémkövek.

Azonban hozzájuk is eljutott a hír, hogy a megye urai fenyés bált adnak... Talán valamelyesféle cigánypostás vitte hírül.

Ekkor mondta Berti Lajosnak:

— Erre már mi is elmegyünk... van miből, van mibe... Ki mulatjuk magunkat!

A midőn a Beregszászi nagy szalába, mint akkor mondták, nyalkán kicsipve beléptek; nem hagyták csak egy tekintetre őket.

A két testvér karonfogva jártkelt a bál vendégek között. Szemlélődtek.

Ebből állt a mulatságok. Avagy a forgó lejtő párokban gyönyörködtek, az öreg urak közzé állva.

A Bertinek talán? megtetszett egy leány, avagy a táncza! ki tudta az eszejárását? így szól Lajoshoz:

— Hátha tánczolnánk egyet?

Lajos ennyit fetelt rá:

— Nem bánom! (nem nagy bőbeszédűséggel rendelkeztek)...

Elindult az egyik testvér a bal, a másik a jobb oldalt elfoglalt nők közt keresgélve. A nők a tánczról fáradtan legyezgették magukat.

Mig a két dalia szemlét tartott a soron beharangoztak a négyesre!

Berti csakhamar rá akadt egy neki tetszetős szőke virágszálra, felhívta tánczra. Karra vette hát a szelid galambos az erdei fekete rigó — és beállott vele a colloneba. A kis lány várta a tánczossa szavát, de hogy az nem kezdett, ráemelte a szemét... Berti is ezt tette. Így mulatoztak.

A nyitányra zendített a beregszászi banda.

Erre mellé került Bertinek a Lajos (ki addig válogatott, míg tánczos nő nélkül maradt; pedig ő lett volna az átellenes pár) így szólalt meg.

— Hát ha nem tánczolnánk Berti?

Berti az ő ösbőlény hangján kurtán mondtára.

— Nem bánom!

A kis szőke tájékozatlanul csak ott rekedt a dali legény mellett galamb szemét felelemelte rá kéréloleg (hát velem mit is lesz?)...

Berti ennyit elértett és ráfordult szegénykére:

— Maga meg menten a helyére!...

A kis szőke szépség megszontyolodva ment a helyére a nagy nagymamához. Ösmeretlen volt a kicsi s így nem akad lovag, aki kérdőre vegye Bertit, a mért hopszon hagyta szegénykét.

A két testvér összefont karra szemlélődött még egy darabig, végre újból megszólalt Lajos:

— Ha körülnezek magunk körül nem látok olyan kétlegényt, mint mi!

— Igaz — a — mormolta Berti.

— Elég is volt ebből ennyi. Hátha menénk! folytatta Lajos.

És így cselekedének. El — kimenének a bálból... Azon hitben ülték meg Komlóst, hogy nincs a vármegyében különb legény nálok. Csak az a fránya krónikás nem jegyzette volna fel ezt az eseteket.

(Folyt köv.)

Dr. Berger Andor
ügyvédi irodáját
Miklós-utca 4. szám alá
(kapu alatt balra)
helyezte át.

5434 — 1903. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. tszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Vadon Sandor végrehajthatónak Szabó Lajos és társai ellen folytatott végrehajtási ügyében a debreczeni kir. tszék a debreczeni kir. bíróság területén levő a debreczeni 5480 sz. tjkvben A + 1885 hrsz. a. felvett házastelekre, a 3258 kor.-ban megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak foganatosítására határidőül **1903 év szeptember hó 5-ének d. u. 3 óráját** e kir. tszék árverési termébe kitűzte.

Kikiáltási ár a becsár, azonban az árverésre kitett ingatlan szükség esetén a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Az árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási árnak 10%, készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. tszék mint tkvi hatóságnál és Debreczen város rendőrségénél tekinthetők meg.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Debreczen, 1903. évi június 21-én.

Baróthy Béla kir. tszéki bíró.

Két középiskolai tanulókat elfogad teljes ellátásra intelligens gyermektelen orth. izr. házaspár. Czim a kiadóhivatalban.

A Bosznay-féle nyaraló a sétakertben eladó. Értekezhetni ugyanott vagy a Kossuth-u. divatüzletben.

Tanuló egy igen jó iparághoz felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Iskolai növendékek
fehérmű és ágymű szükségletei
legjobban beszerezhetők úgy leányok mint ifjak részére

Kardos László
fehérmű és vászon nagykereskedésében
DEBRECZENBEN,
Kossuth-utca.

= Intézeti =
leány és fiu kelengyék
az intézetektől kapott előírás szerint
készen kapható és megrendelhető
Donogán és Somossy
Kunz József és Társa utódai cég
fehérmű osztályában
Debreczen, Kistemplom bazar.

Gróf Dégenfeld József és dr. Balányi Miklós
Erzsébet szőlő telepének elárúsító helyisége
DEBRECZENBEN
Simonffy-utcai 1-ső számú városi bérház 3-ik sz. bolthelyiségében
MEGNYILT
s naponként
friss csemege szőlő
olesón kapható.

2207—1903.
Árverési hirdetményi kivonat.
A hajdunánási kir. jbiróság mint te-lekkönyvi hatóság közhirrre teszi, hogy az Első magyar gazdasági gépgyár r. t. és társai végrehajthatóknak Tóth B. Sándor és V. Orosz József végrehajtást szenvedő elleni 6930 korróna tőkekövetelés és járulékaival valamint a csatlakoztatott Popper Ignácnak 440 kor. tőke és jár. Szabó Istvánnak 60 kor. illetve 80 k. 80 f. tőke és jár. a hdorogi részvény takarékpénztárnak 6500 kor. és jár. iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvénytörvénysek (a hajdunánási kir. járásbiróság) területén levő Hajdudorog község határában fekvő a hajdudorogi 136 sz. betétben A. I. 1—2 sorsza. foglalt 4697/3 és 4698/2. hrsz. szántó és legelőre 459 kor., a hdorogi 405 sz. betétben A. I. 1—3. sorsz. a. foglalt 4697/5. 4698/3. hrsz. szántó és legelőre és 834/2832544 rész közös legelőbeli illetőségre 269 kor. s végre az ugyanazon számú betétben A + 1 sorsza. foglalt 4697/6. hrsz. szántóra 866 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1903. évi szeptember hó 10 ik napján d. e. 9 órakor** Hajdudorog község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak
Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át vagyis 45 k. 90 fillért, 26 k. 90 ft és 86 k. 60 fill készpénzben vagy az 1881 LX. tetz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 sz. a. kelt ig. minist. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tetz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.
Kelt Hajdunánás, 1903 évi aug. hó 4. napján. A hnánási Kir. Jbiróság mint tkvi hatóság.
Tóby kir. járásbiró.

MIHALOVITS J.
gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a »Kigyó«-hoz
Debreczenben, Főtér 31. sz.

Ajánlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit :

Harmat-crème
arczsépitő s bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcznak üdőséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczvörösség, májfolt, sömör, szeplő s egyéb bőrtisztátalanságnál.
— 1 tégely Harmat crème ára 1 korona. —
A kréméhez használandó puder, a

Harmat-arcpor,
mely az arcznak üde, ifju színt kölcsönöz ; három féle színben kapható u. m. fehér, rózsás s crème színben. Kiváló illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. — Jól tapad és igen jól fed.
Próbadoboz ára 50 fillér Nagyobb dobozé 1 és 2 korona.

A Mollitergin
a legkiválóbb arcz s különösen kéz bőrápoló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kéz-bőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsiros s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arezbőrt a legrövidebb idő alatt üdévé, finommá tesz. Megbaruult kezeket, eldurvult kézbőrt fehérré, puhává változtat.
Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.
Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Mihalovits J. gyógyszeriára a Kigyó-hoz Debreczenben.

Dr. Borsos-féle Növényi Hajszesz.
Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr-betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsiroz, nem piszkítja a fehérműt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést!
— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —
Dr. Borsos-féle Növényi Hajkenőcs.
Azok részére, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készült ugyanolyan ható anyagból s ugyan olyan kiváló hatásu hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!
— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —
A Mihalovits-féle
Iztelen Csukamájolaj
teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik.
A Mihalovits féle
China-bor.
China-vas-bor.
Condurangó-bor.
Pepsin-bor.
1 üveg ára
1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gonddal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.

KATZ HERMAN**Debreczen,**

férfi és fiu ruha raktára.

Piacz-utca 43 sz. a.

Alapított 1875-ben

Dréher-féle sörcsarnok mellett.

Igentisztelt vevőimnek szives tudomására hozom, hogy

fiu és gyermekruha raktáramattetemesen megnagyobbitottam és a legjobb és a legizlésebb készítményeim meliorasi választékban elkészülve, nézek a közlegőiskola évelé.

Együttal tisztelettel tudatom, hogy férfiruha raktáram részére az előállítással teljesen elkészültem.

Saját készítményeimből, a melyek tulnyomólag magyar műhely szötte szövetekből és elismert kitűnő szabással készültek, különösen kiemelendők: 1^a kamgarn férfi öltönyök, téli kabátok, világi és papi felöltők, szőrmével bélelt kabátok, bundák és kocsiköpenyegek stb.

Szives további pártfogását kérve

teljes tisztelettel

Az összes őszi és téli szövetek, mérték utáni
rendelésekre már raktáron vannak.**KATZ HERMAN**

Piacz u. 43. a Dréher sörcsarnok mellett.

Pályázati hirdetmény.

Báránd község határának mintegy 5000 kat. holdat tevő részére a tagozási eljárás elrendeltetett, a mérnöki munkálatok végezését pályázat hirdetése mellett kívánja a lakosság biztosítani.

Felhivatnak ennél fogva tagozási munkálatok elvégzésére vállalkozó mérnök urak, hogy írásbeli, az alábbi pontozatok szerint szerkesztett ajánlataikat **f. évi szeptember hó 8-án este 6 óráig** alulírott tagozási bizottsági elnökséghez beadni sziveskedjenek, később érkező atánlatok figyelembe nem vétetnek.

1. A vállalati összeg kataszteri holdanként tüntetendő ki, számmal és betűvel és pedig részletezve, ha egy, vagy két tagban lesz a kiosztás.

2. A mérnöki munkálatok végezésénél szükséges jelző póznák és zsindelyek faanyagát beszerezni, a külső kijelölés és mérésekhez szükséges fuvár és napszám díjjakat vállalkozó mérnök köteles.

3. A becselő bizottság működésénél jelenlevő mérnök külön díjazást nem igényelhet.

4. A törvényszéknek beszolgáltatandó térkép, föld könyv és birtok iveken kívül tartozik a birtokosság ré-

szére egy példány térkép földkönyv és birtok ivet díjtalanul, meghitelesített alakban készíteni.

5. A kivetési lajstromnak a jelenleg tagozás alá kerülő birtokok után való összeállítása mérnök teendője.

6. A munkálatok oly erővel fogantatosítandók, hogy az egyes birtokok földjeinek kimutogatása az 1904. évi kalászos termények betakarítása után azonnal megkezdhető és befejezhető legyen.

7. Fizetési feltételek: a vállalati összeg $\frac{1}{3}$ ad része a munkálat megkezdésekor, $\frac{1}{3}$ -ad része jelen állapot hitelesítése után, $\frac{1}{3}$ -ad része az összes munkálatok befejezése és sikeres hitelesítése után lesz fizetendő.

A kataszteri térkép másolat rendelkezésre áll. A bizottság fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Megjegyeztetik, hogy a közlegelő felosztása is megkéretett és remélhető, hogy a tagozási eljárásba az is bevehető lesz. Ennek területe 550 kat. hold.

Kelt Bárádon, (Biharm.) 1903. évi aug. 27-én.

Futó Mihály

főbíró, bizotts. elnök.

Futó József

bizotts. jegyző.

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszer-táramban.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.

≡ Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. ≡

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógyszer-tára és illatszertára
DEBRECZENBEN (Tisza palota.)

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Ritka alkalom !!**Leszállított árak !****Finom francia batiszt**

divatos új mintákban

27 és 32 kr.

Francia delinek

divatos új mintákban

37 és 45 kr.

Jó mosó zefirek

15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa

divatruházában

Debreczen, Kossuth-u. 5.

Egy jó esésze tea kedvelők, kérjétek mindenütt a világ legjobb és legfinomabb teáját

Indra tea

Melange a legfinomabb China, India és Ceylon ól Valódi csak eredeti csomagban, Raktárak a felragaszokon láthatók.

Főraktár Debreczenben **Kontsek Gézánál.**